

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 195/2012-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti L., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. B. F., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 135/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti L., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2011 doručená sťažnosť spoločnosti L., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na

prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 135/2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v označenom konaní žalobou podanou okresnému súdu 14. júla 2010 domáhala proti Slovenskej republike (ďalej len „odporkyňa“), v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, náhrady „majetkovej škody a nemajetkovej ujmy“.

Podľa tvrdenia sťažovateľky okresný súd „doposiaľ nevykonal vo veci žiadny procesný úkon, ktorý by viedol k ochrane legitímnych práv sťažovateľa a to napriek tomu, že od podania návrhu uplynulo viac ako 14 mesiacov.

Vzhľadom k časovo enormnej stagnácii konania sa sťažovateľ rozhodol využiť svoje právo a... podal listom zo dňa 25. 07. 2011 sťažnosť na postup súdu smerujúcu proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.“.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej okrem iného uviedla:

„Tvrdíme, že postupom porušovateľa došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keď bez zjavných príčin, svojou nesystematickou prácou spôsobuje sťažovateľovi neprimerane veľké ťažkosti - obmedzuje jeho vlastnícke právo, pretože po dobu viac ako 14 mesiacov nie je schopný vyriešiť pretrvávajúci stav právnej neistoty.

Porušovateľ svojim postupom taktiež porušil a sústavne porušuje právo sťažovateľa na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Konanie súdu, k dnešnému dňu v trvaní viac ako 14 mesiacov, vo veci náhrady škody a nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď sťažovateľ spolupracuje so súdom, v podanom návrhu označila všetky dôležité skutočnosti a podložila ich relevantnými dôkazmi, pričom doposiaľ nedošlo ani k prvému pojednávaniu a vôbec nie k rozhodnutiu, nemožno hodnotiť tak, že by garantovalo rozhodnutie o veci v primeranej lehote...

Tvrdíme, že pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, okresný súd prejednáva spor o náhradu škody a nemajetkovej ujmy relatívne vysokej výšky, ktorý je však adekvátne

skutkovo opísaný a podložený dôkazmi a je právne podrobne zdôvodnený. Uznávame, že predmetný spor nie je úplne právne a fakticky jednoduchý, avšak z vykonaných procesných úkonov súdu nie je možné vyvodit', že by sa súd s obsahom spisu doposiaľ oboznámil, pretože vo veci doposiaľ nebolo nariadené ani prvé pojednávanie. Máme za to, že prípadná skutková alebo právna zložitosť veci nemôže byť braná do úvahy, keďže na vznik, existenciu a dĺžku trvania prieťahov nemá doposiaľ žiadny vplyv. Správanie sťažovateľa v priebehu doterajšieho konania nemohlo v žiadnom prípade spôsobiť prieťahy. Naopak jeho aktívna súčinnosť podporuje skoré ukončenie konania. Posúdenie tretieho kritéria je spojené s vykonaním dokazovania v priebehu konania o ústavnej sťažnosti Ústavným súdom Slovenskej republiky s využitím všetkých relevantných materiálov, najmä súdneho spisu okresného súdu.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo spoločnosti L., a. s... B... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C/135/2010 porušené bolo.

2) Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C/135/2010 konal bez zbytočných prieťahov.

3) Spoločnosti L., a. s... B... priznáva finančné zadosťučinenie v sume 700,- €..., ktoré je jej Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4) Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť spoločnosti L., a. s... B... trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, na účet jej právneho zástupcu F, s. r. o..., a to do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata námietok sťažovateľky spočíva v tvrdení, že v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 135/2010 je postup okresného súdu poznačený zbytočnými a neodôvodnenými

prieťahmi, v dôsledku čoho bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z vyžiadaného súdneho spisu na účely vyhodnotenia možného prijatia sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 25 C 135/2010:

Žalobou doručenou okresnému súdu 14. júla 2010 sa sťažovateľka domáhala voči odporkyňi priznania náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorá nastala v priamej príčinnej súvislosti s nezákonnými postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov Slovenskej republiky (odporkyne) a ústavného súdu. V dňoch 3. a 30. augusta 2010 právny zástupca sťažovateľky predložil súbor dôkazov označených v žalobe.

Následne okresný súd 31. augusta 2010 uznesením č. k. 25 C 135/2010-117 vyzval odporkyňu, aby sa v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia písomne vyjadrila k návrhu sťažovateľky.

Právny zástupca sťažovateľky 21. októbra 2010 predložil dátový nosič s komplexnou identifikáciou pohľadávok sťažovateľky, ktoré boli uplatnené návrhmi na začatie občianskeho súdneho konania spracovanými v elektronickej forme a o ktorých nebolo súdmi rozhodované z príčin uvedených v žalobe, pričom takýmto nesprávnym úradným postupom došlo k ich premlčaniu.

Okresný súd prípisom z 3. októbra 2011 postúpil spis Okresnému súdu Nové Zámky z dôvodu jeho príslušnosti.

Právny zástupca sťažovateľky 19. októbra 2011 podal námietku proti postúpeniu veci inému súdu.

K fyzickému doručeniu súdneho spisu Okresnému súdu Nové Zámky došlo 24. októbra 2011 a bola mu pridelená sp. zn. 5 C 236/2011. Okresný súd Nové Zámky 8. novembra 2011 predložil súdny spis Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie, pretože s postúpením veci nesúhlasil.

Krajský súd uznesením č. k. 9 NcC 28/2011-130 z 30. decembra 2011 rozhodol, že nesúhlas Okresného súdu Nové Zámky s postúpením veci nie je dôvodný, a 15. februára

2012 mu súdny spis vrátil. Dňa 20. februára 2012 Okresný súd Nové Zámky zasielal rozhodnutie krajského súdu č. k. 9 NcC 28/2011-130 z 30. decembra 2011 účastníkom konania.

Odporkyňa 6. marca 2012 navrhla zložiť preddavky na trovy konania sťažovateľkou a 7. marca 2012 sa vyjadrila k veci.

Právny zástupca sťažovateľky 19. marca 2012 podal generálnu námietku zaujatosti sudcov Okresného súdu Nové Zámky, na základe čoho zákonná sudkyňa 29. marca 2012 predložila spis predsedovi Okresného súdu Nové Zámky, ktorý 30. marca 2012 požiadal všetkých sudcov tohto súdu, aby sa k námietke zaujatosti vyjadrili. Títo tak urobili v období od 12. apríla do 9. mája 2012 (všetci sa cítili zaujatí).

Po predložení súdneho spisu 15. mája 2012 krajskému súdu tento uznesením sp. zn. 8 NcC 16/ 2012 z 23. mája 2012 rozhodol o vylúčení všetkých sudcov Okresného súdu Nové Zámky a na prerokovanie a rozhodnutie vec prideliť Okresnému súdu Nitra.

K postúpeniu súdneho spisu Okresnému súdu Nitra došlo 11. júna 2012 potom, ako bol spis 4. júna 2012 vrátený Okresnému súdu Nové Zámky krajským súdom. Konanie je na Okresnom súde Nitra vedené pod sp. zn. 19 C 69/2012.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou.

1. Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe skutočností uvedených v sťažnosti považovať označený postup okresného súdu za taký, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 146/06). Pojem zbytočné priet'ahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy i čl. 6 ods. 1 dohovoru je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v konaní zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 42/01, I. ÚS 146/06).

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní sa zjavne nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie práv sťažovateľky zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Sťažovateľka sa na ústavnom súde domáha ochrany svojho základného práva a práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 135/2010 sťažnosťou z 26. septembra 2011 (ústavnému súdu bola doručená 28. septembra 2011), pričom z tejto sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala ústavnému súdu túto sťažnosť ani nie dva mesiace potom, ako 1. augusta 2011 (podanie z 25. júla 2011) podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní, takže z tohto hľadiska neposkytla okresnému súdu dostatočný časový priestor, aby v dôsledku využitia sťažnosti na priet'ahy adresovanej predsedovi okresného súdu, ktorú

ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok ochrany označených práv, porušenie ktorých sa namieta, sám okresný súd urobil nápravu vo svojom dovtedy zdĺhavom postupe.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zastáva stanovisko, že sťažnosť sťažovateľky na prietahy v konaní adresovaná predsedovi okresného súdu bola v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľky iba formálnym úkonom. Možno síce konštatovať, že sťažovateľka podala predtým, ako sa obrátila na ústavný súd, sťažnosť predsedovi okresného súdu, avšak takéto formálne využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľkou nemožno považovať za efektívny postup, ktorý by predstavoval splnenie podmienky prípustnosti sťažnosti podľa označeného ustanovenia zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažnosť mu bola sťažovateľkou podaná v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorého je oprávnená podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ním sledovaný cieľ, ani k záveru, že napriek jeho využitiu predseda okresného súdu primerane nereagoval a nevyužil príležitosť, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu.

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o prikázaní okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov (v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že vo veci už koná iný súd), ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobôd sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2012